

WOORDEN UIT HET OUDE TESTAMENT (3): Losser

Inleiding:

We zijn aan een derde woord gekomen: 'Goel', een losser. Breng het in verband met een woord dat voor Jezus gebruikt wordt: ver-losser. In het Onze Vader, zelfs met de nieuwe versie, bidden we: "En verlos ons van het kwaad!"

We horen over de functie van de losser spreken, eerst in het maatschappelijk leven van Israel, beschreven in het boek Leviticus als regel en verhalenderwijze in het Boek Ruth. Ze mocht als vreemdelinge uit Moab, aren lezen om in leven te blijven met haar moeder Noomi. Vandaag ontmoeten we haar weldoener Boaz in de poort van Betlehem, de stad van het brood. Hoor maar wat er daar gebeurt.

Verhaal: Ruth 3,1-14a

Toespraak:

De Bijbel reikt ons inzichten aan voor de groepsdynamiek van de lege plaats in een gemeenschap. Vandaag worden maatregelen genomen voor de inrichting van een maatschappij, die vreemdelingen kan en wil opnemen. Ze worden in het wetboek Leviticus 25,1-26,2 beschreven. Om de zeven jaar zal het land rusten, niet bebouwd worden. Om de zeven maal zeven jaar zal er een Jubeljaar zijn. Het land zal rusten en alle schulden zullen kwijt gescholden worden. De mensen die zich als slaaf hebben moeten verkopen om hun schulden te delgen, of hun kinderen, zullen vrij zijn, zonder tegenprestaties.

Een derde maatschappelijke regel is die van de losser, de goel. Van die drie economische maatregelen is nooit veel in huis gekomen. Toch moet de profeet Jeremia (32,6-27), als laatste symbolische daad, in volle paniek van de wegvoering in ballingschap, nog holderdebolder een akker in Anatoth als "losser" kopen. Dat bewijst dat God die sociale maatregelen wel letterlijk bedoeld heeft.

De joodse man van Noomi en haar twee zonen zijn gestorven tijdens de vlucht voor de hongersnood (actueler kan moeilijk!). Iemand uit de gemeenschap moet als losser optreden om de erfenis in de familie te houden, een stuk grond of een partner voor de huwbare dochters.

Een man die door het machtsmisbruik en het heersende onrecht tot armoede vervalt en genoodzaakt is zijn erf te verkopen, mag een beroep doen op zijn sibbe, een oom of neef: die heeft dan de plicht en het recht om als eerste dat erf te kopen, zodat het toch nog in de familie blijft en vroeg of laat kan worden teruggebracht naar de oorspronkelijke erfgenaam. We noemen dat nu voorkooprecht.

Het losserschap herstelt de hoop in een ontwrichte samenleving, dat een sterveling mag leven, in eerzaamheid. Het losserschap houdt het perspectief open naar het Jubeljaar. Vandaar dat het boek Ruth, waarin het losserschap ter sprake komt, in de synagoge op Pinksteren wordt gelezen. (1)

Noomi en Ruth zijn Moabitische vrouwen, vreemdelingen dus en zelfs een beetje vijanden. In Betlehem heerst het gebruik de geogste velden niet na te oogsten of de wijngaarden niet na te lezen. Wat overblijft is voor de behoeftigen. Zo sterven ze alvast niet van de honger. Boaz, de baas van het veld, laat Ruth nalezen en zij valt in het oog van de ereboer. Noomi verzint een list om die ontwakende liefde tot passie te laten ontvlammen.

Rest één hindernis: er is een lossers in het spel, die recht heeft op de akker en op het meisje. In het verhaal krijgt hij geen naam. Zeer slecht voorteken. De lossers wil zich wel verrijken maar niet verantwoordelijk worden voor een weduwe.

Zulke bijbelse maatregelen zijn de voorlopers van de OCMW's van nu, van de buddies, van de armenbanken in de kerken. Het is het moment om het document dat mijn naamgenoot u begin van de maand voorstelde in naam van de stuurgroep, te baseren op het bijbels ideaal. Zijn wij een maatschappij die de vreemdelingen wil en kan opnemen? Zolang Theo Francken, de meest sympathieke politicus in Vlaanderen is, zijn we niet goed bezig. Maar welk hoopvol perspectief te vernemen dat elke mens een goel, een lossers heeft , in de man van Nazareth, Jezus, onze verlossers.

Hoe kunnen wij in De Lier iets van dit losserschap toepassen ?

Met onze contacten langs Geertrui en Nicolas, hier aanwezig, hebben we een bevoorrechte band met de gevangenis.

Een grote nood is de opvang van mensen die lang gezeten hebben en die vrij komen. Wie vangt hen op? Wie wil voor hen lossers zijn? We zouden u graag oproepen om regelmatig, om de drie weken bv., op bezoek te gaan bij een man of vrouw, die nooit of zelden bezoek krijgt om een vertrouwensband op te bouwen. Het eerste contact schrikt af maar wellicht kan Geertrui wat bemiddelen. Wie zich daartoe geroepen voelt , gelieve de volgende week zijn belangstelling bekend te maken aan Sabine of Geertrui.

Patrick Perquy

De Lier, 26 februari 2017

(1) Tom Naastepad, Uw redelijke eredienst, Van der Leeuwstichting 54, p.108